ڕێگای گەل
ئۆرگانی کومیتەی کوردستانی ڕێکخراوی یەکێتی فیدائیانی کۆمۆنیست
کرێکارانی جیهان یەکگرن !
دەورەی تازە | ژمارە ٢٦ | جومعە ١ / ١٢ / ١٣٨٢ | Feb , 20 th , 2004

بەرز و بەڕێز بێت ٨ ی مارس ، ڕۆژی هاوپشتی جیهانی ژنان ، ڕۆژی خەبات دژی هەرچەشنە ستەم و چەوساندنەوەیەك

یەك سەدەی پێش ، لە ئاوا ڕۆژێکدا ژنانی نیویورك بە سازدانی گەورەترین خۆپیشاندانی سەدەی ڕابردوو ، دژی چەوساندنەوەی لە ڕادە بەدەر و کاری تاقەت پرۆکێنی ١٢ کاتژمێری و هەروەها بۆ وەدەست هێنانی مافی دەنگدان بۆ ژنان ، دەنگی خەباتگێرانە و پڕ خرۆشی خۆیان بە گوێ هەموو خەڵکی دونیا گەیاندن . ئەگەر چی داخوازیەکانی ئەوان لە هەمان قۆناخدا وەدی نەهات ، بەڵام سەرەتایەك بوو کە لە بەردەوام بوونی خۆیدا ، ئەم ڕۆژە مەزنەی کردە خاڵێکی گرێنگ لە مێژووی خەباتی ژنانی جیهان . ژنانی خەباتگێری ئەمریکا توانیان لە درێژەی خەباتی خۆیان ، داخوازیەکانی ڕەوای خۆیان دژی سیستەمی سەرمایەداری واتە میرات خۆری هەموو نکبەتەکانی کۆمەڵگاکانی چینایەتی ، وەدەست بهێنن و ترس و دڵەراوکە بخەنە ناو دڵی سیستەمی ڕزیوی دەسەڵاتدار .

لە ساڵی ١٩١٠ی زائینی بە پیشنیاری کلارا زیتکین (یەکێك لە مەزنترین ڕێبەرانی بزووتنەوەی کرێکاری ئەڵمان) و بۆ ڕێز دانان لە خەباتی قارەمانانەی ژنانی ئەمریکا لە ٨ی مارسی ١٩٠٤ی زائینی کە لە درێژەی خۆیدا لە جیهاندا بڵاو بووەوە ، و داخوازیەکانی ئەوانی کردە داخوازی گشتی خەباتی ژنان لە سەرانسەری جیهان ، لە کونفرانسی نێونەتەوەیی ژنان لە کوپنهاك ، ٨ی مارس وەك ڕۆژی جیهانی ژنان لە خەبات بۆ ڕزگاری ڕاگەیاندرا و لەم ڕێکەوتە بە دواوە هەموو ژنانی جیهان بە سازدانی خۆپیشاندان ، مانگرتن ، و میتینگ لە سەرانسەری جیهان و بە هەر شێوەیێکی مومکین ڕێز لەم ڕۆژە شکۆدارە دەگرن و خەباتی خۆیان دژی سیستەمی سەرمایەداری و هەموو پاشماوەکان و ئاسەوارەکانی سیستەمەکانی کۆن و ڕزیو تووند دەکەنەوە و بەم شێوەیەدا نارەزایەتیەکانی خۆیان دژی بێ مافی نێویك لە کۆمەڵگا وەك یەکێك لە ڕەنگدانەوەکانی ڕوو بە مەرگی جیهانی سەرمایەداری نیشان دەدەن .

مێژووی کۆمەڵگاکانی چینایەتی نیشاندەری ڕیسوایی هەتا هەتایی بچووك ژمێردنی ژنان لە لایەن چینەکانی دەسەڵاتدارە . لە هەمووی ئەم کۆمەڵگایانە ژنان لە بواری جێگا و شوێنی کۆمەڵایەتی لە پلەی دووهەم دانراون و وەك مرۆڤێکی لاواز کە تەنیا دەتوانێ

←

یادی هاورێ مەزن مەسعود ئەحمەدزادە لە ئیرادەی پۆڵائینی چینی کرێکار بۆ وەدیهێنانی ئازادی و سۆسیالیزم هەتا ، هەتایە زیندووە !

١١ی ڕەشەمە بەرانبەرە لە گەڵ سی و سێهەمین ساڵرۆژی گوڵلەباران کردنی یەکێك لە مەزنترین تیئوریسیەنەکانی بزووتنەوەی نوێی کۆمۆنیستی ئێران و ٩ هاورێ فیدایی‌تری ئەو ؛ هاورێان (عەباس مەفتاحی ، مەجید ئەحمەدزادە ، مەجید

پاشماوە لە لاپەرەی ٥

یادی شەهیدانی ڕێکخراو و ئەدەبیاتی شۆڕشگێڕانە

لاپەرەی ٦

ئەسڵە سەرەکیەکانی پروگرامی ئێمە . وت و وێژی هاورێ یەدی // بەشی سێهەم // لاپەرەی ٣
مەسەڵەی زەوی ، بزووتنەوەی جووتیاران و سیاسەتی ئێمە (بەشی سێهەم) لاپەرەی ٧
ووشـــەی سیـــاسی لاپەرەی ١٠

کار ، خانوو ، ئازادی - کۆماری فیدراتیوی شوورایی !

پەروەردە کردن و سەرپەرشتی منداڵانی خۆی بە ئەستوو بگرێ ، چاوی لێ کراوە . مێژووی کۆمەڵگاکانی چینایەتی ئاوا کە نیشاندەری ئاڵوگۆڕی شێوەی چەوساندنەوەی مرۆڤەکانە ، بە هەمان شێوەیش نیشاندەری فراوان بوونی شێوەکانی بچووك ژمێردن و لە دوا ڕاگرتنی ژنانە . ئەگەر لە کۆمەڵگای دەرەبەگایەتی ژن وەك مرۆڤێکی بێ مێشك و کۆیلەی هەتا هەتایی پیاو دەژمێردرا ، لە کۆمەڵگای سەرمایەداری سەرەرای پەروەردە کردنی هێزی کاری هەرزان بۆ بازاری کاری سەرمایە ، خۆیشێ وەك هێزی کاری پاشکەوت چاوی لێ دەکرێت . سیستەمی سەرمایەداری هەموو بچووك ژمێردنەکانی مێژووی کۆمەڵگاکانی چینایەتی لە بچووك ژمێردنی ژن لە گۆرەپانی بەرهەم هێنان و بە دانی حەق دەستی کەمتر و پێك هێنانی نابەرانبەری تەنانەت لە دانی لانی کەمی دەس رەنجی ئەوانیش نیشان دەدات و لە بەرانبەر کاری یەکسان و بەرانبەر لە گەڵ پیاوان ، حەق دەستی کەمتر بە ژنان دەدات . ئەگەر تایبەتمەندی ژنان لە کۆمەڵگاکانی پێش لە سەرمایەداری ، دیل بوونی ژنان تەنیا لە چوارچێوەی کاری ناو ماڵ و دابەزینی ژن تاکو پلەی بەرهەم هێنەری نەسڵی مرۆڤ بوو ، بە گەشە کردنی تەکنیك و پەرەساندنی پەیوەندیەکانی بەرهەم هێنان لە کۆمەڵگای بورژوایی ، ژنان سەرەرای دیل بوون ، هەروا لە هەمان چوارچێوەکانی پێش دا لە بوارەکانی تریش بچووك دەکرن . کار لە خراپترین هەل و مەرجەکان و بە کەمترین رادەی حەق دەس لە کارگە و کارخانەکان تەنیا بەشی ژنان لە پەرەساندنی پەیوەندیەکانی کۆمەڵایەتی و پێشکەوتنی کۆمەڵگای بورژوائیە . هەزاران ساڵ بچووك ژمێردن و ئیهانە و سوکایەتی کردنی بە نیوێك لە مرۆڤەکانی کۆمەڵگا ، ئاوا پوتانسیلێکی شۆرشگێرانەی لە ژنان پێك هێناوە کە تەقینەوەی تێگەیشتوانەی ئەو لە رەوتی شۆرشێکی کۆمەڵایەتی ، هێزێکی مەزن بۆ رزگاری لە هەموو نکبەتەکانی سەرچاوە گرتوو لە بێ بەزەئیانەترین شێوەکانی چەوسانەوەی چینایەتی ئازاد دەکات و لە خزمەتی رزگاری هەموو بێ بەشانی کۆمەڵگا دادەنێ . لە سەرەتای گەشەسەندنی سەرمایەداری ژنان و منداڵان وەك ((ئەرتشی پاشکەوتی کار)) لە کارخانە و مەزراکان و لە ژێر تازیانەی کاری تاقەت پرۆکێنی شەوانە و رۆژانە و بە توندترین شێوە چەوسێندرانەوە ، لە هەمان حاڵدا وەك شمشێری داموکلسێك دەژمێردران کە بورژوازی بۆ توند کردنی ستەم و چەوساندنەوە و زەحمەت هێنان بە سەر پیاوانی هاوچینی ئەوان بە کاریان دەهێنا . بەڵام بە گەشە سەندنی رۆژ بە دوای رۆژی سەنعەت (پیشە) و پەرەساندنی گۆرەپانی بەرهەم هێنان ، لە گەڵ هێنانی هەر چی زۆرتری ژنان بە گۆرەپانی بەرهەم هێنان ، و لە پاڵ ئەوێدا خەباتی پەرە ئەستێنەری کرێکاران دژی سیستەمی سەرمایەداری ، بورژوازی مەجبوور کرا تاکو هەندێك مافی کۆمەڵایەتی و ئابووری ژنان بە رەسمی بناسێ . ئەگەر چی ئەم مافانە تەنیا بەشێك لە مافەکانی ژنان وەك نیوێك لە حەشیمەتی کۆمەڵگا دەژمێردرێ ، بەڵام لەم چوارچێوەیشدا تەنانەت لە پێشکەوتووترین کۆمەڵگاکانی سەرمایەداری ، وە دیهاتنی هەموو مافەکانی ئەوان هیچ کات لە لایەن بورژوازی دابین نەکراوە . بەڵام لە گەڵ زۆرتر بوونی رۆڵی ژنان لە بەرهەم هێنانی کۆمەڵایەتی ، دەرچوونی ئەوان لە سنووری تەسکی کاری ناو ماڵ و کۆ بوونیان لە کارخانەکان ، بووە هۆی ئەوەی کە ژنان هەرچی زۆرتر بە گۆرەپانی خەبات پەیوەست بن و بە گوشت و پێستی خۆیان هەست بە پێویستی خەبات بۆ رزگاری لە قەید و بەندەکانی سیستەمی نکبەت باری سەرمایەداری بکەن . بزووتنەوەی ژنان ئەگەرچی لە سەرەتای خەباتی ئەوان زۆرتر بۆ وە دست هێنانی مافەکانی دیموکراتیك بوو ، بەڵام لە گەڵ گەشەسەندی سەرمایەداری و بەشداری راستەوخۆ و بەربڵاوی ژنان لە بەرهەم هێنانی کۆمەڵایەتی ، توند بوونی ستەم و چەوساندنەوە سەرەرای ستەمی پیاو ساڵاری ، بووە هۆی ئەوەی کە خەباتی ئەوان زۆرتر لەوەی کە لە پێش دا بوو لایەنی چینایەتی بە خۆیەوە بگرێ و کینەی سەرچاوەگرتوو لە حکومەتی بەربەریەت و وەحشیگەری کۆمەڵگای چینایەتی لە گەڵ کینەی چینایەتی لە ژنان پەیوەندیەکی جیانەکراو پێکەوە ببەستێ . بێ گۆمان خەباتی ژنان لە تەواوەتی خۆی خەباتێکی دیموکراتیکە ، چۆنکە لە قۆناخی یەکەم دا دەبێ ئەو مافانەی کە هەزاران ساڵ کۆمەڵگای چینایەتی بە فەرهەنگی پیاو ساڵاری پێشێلیان کردوون ، وە دی بهێنن . بەڵام هەڵەیە هەر کات ئاوا بیر بکەین کە ئەم خەباتە لەم چوارچێوە و تەنیا بەم داخوازیانە دەتوانێ بە ئاکامێکی سەرکەوتووانە بگات و ئامانجەکانی سەرکەوتووانەی لە بەر دەم خۆی دابنێ .

لە دەورانی ئیمپریالیزم هەر ئاڵوگۆرێکی دیموکراتیك تەنیا لە چوارچێوەی شۆرشەکانی پرولێتری مانای خۆی دەدۆزێتەوە و لەم روانگەیە دا وە دیهاتنی بە تەواوی مافەکانی کۆمەڵایەتی ژنان جگە لە شۆرشی پرولەتری مومکین نیە . لە لایێکی دیکەوە سەرکەوتنی حەتمی ئەم شۆرشانە بە بێ بەشداری چالاکانە و راستەوخۆی ئەم نیوە لە کۆمەڵگا مومکین نیە . بە بێ تێکەڵاو کردنی ئەم خەباتە بۆ لابردنی ستەمی دووقات لە کۆمەڵگای سەرمایەداری ، بە خەبات بۆ لە ناو بردنی ئەم سیستەمە چەوسێنەرانەیە ، هێزی گەورە و پوتانسێلی بە هێزی خەباتی نیوێك لە کۆمەڵگا واتە ژنان بە فێرو دەچێ .

لە ئێرانیش دەسەڵاتی رەش و نگریسی کۆماری ئیسلامی بە بەرێوەبردنی یاساکانی دواکەوتووانەی سەدەکانی ناوەراست دژی ژنان هەموو مافە سەرەتائیەکانی ئەوانیان بە تەواوی پێشێل کردووە و ژنان وەك کۆیلەکانی ژووری خەوتن و مەتبەخ (ئاشپزخانە) چاویان لێ دەکرێ . ژنان لە ئێرانی ژێر دەسەڵاتی مەلاکان بڕیاردەر نین و تەنانەت ناتوانن بە بێ ئیجازەی مێردەکانیان لە ماڵەوە برۆنە دەرێ . ئێستا ئەگەر بروانینە وەزعی ژنانی کوردستان ئەو کات بە دیتنی ستەمی سێ قات وەك ستەمی چینایەتی ، نەتەوایەتی ، جینسی ، لە سەر ژنانی کورد تێدەگەین کە چارەیەك بۆ ژنانی ستەم لێکراوی کورد نامێنیتەوە مەگەر ئەوەی کە بۆ وەدیهێنانی مافە رەوا پێشێل کراوەکانی خۆیان بە توندترین شێوە دژی یاساکانی دواکەوتووانەی سەدەی ناوەراستی داسەپاو لە لایەن کۆنەپەرەستانی حاکیم بە سەر چارەنووسیان راوەستن .

ئەسڵە سەرەکیەکانی پروگرامی ئێمە

وت و وێژی هاورێ یەدی لە گەڵ گۆڤاری « کار کمونیستی » سەبارەت بە کۆماری فیدراتیوی شوورایی و مەسەڵەی نەتەوەکان لە ئێراندا

« بەشی سێهەم »

سێهەم ئەوەی کە : لەم دەورە بیست و چوار ساڵەدا لە ژێر سێبەری دەوڵەتی دواکەوتوو و سەرکوتگەر ، چینی سەرمایەداری ئێران بە ئازادی لە سات و سەودا کردن لە گەڵ گەورە کار بە دەستانی دەوڵەتی لە رێگای تووندتر کردنەوەی چەوساندنەوە ، دزی ، قاچاخ ، گرانفروشی و کۆ کردنەوە و شاردنەوەی پێداویستیەکانی خەڵك و خراپە کاری ، ئەوەی کە دەتوانی بە سەر ئەم خەڵکەیان هێناوە و بەو رادەیە پەروار بوون کە بە پێ رەقەمەکانی ئاماری هەموو سامانی وڵات لە دەستی دە تا پانزە لە سەدی حەشیمەتی شەست تا هەفتا ملیونی وڵات کۆ کراوەتەوە و کۆنترۆڵێکی وێران کارانە بە سەر ئابووری و سیاسەت بەرێوە دەبەن .

هەڵبەتە ئەمە دیمەنێکی زۆر کورت و سەد هەڵبەتە ناتەواو لە پێکهاتی سەرمایەداری لە ئێران دایە و من بەشە جۆر بە جۆرەکانی سەرمایەداری دەوڵەتی ، توجاری ، پیشەیی ، و هیتد . . . هەموویان یەك جێ بە سەرمایەداری ئێران ناوم لێ بردووە ، ئەم بەشانە کە بە شێوەیکی ئورگانیك پێکەوە گرێ دراون ، دژایەتی و جیاوازیەکانی خۆیانیش وەك هەر سیستەمێکیتری سەرمایەداری هەیە ، بەڵام بە گشتیدا سیستەمی سەرمایەداری ئێران بەرێوە دەبەن و لە بەرانبەر داخوازیەکانی دیموکراتیك ، ئازادی خوازانە و یەکسانی خوازانەی زۆرینەی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێشی ئێراندا لە گەڵ بە کار هێنانی زەبر و زەنگ و سەر کوت حکوومەت دەکەن .

بەڵام ئاکامێك کە لەم باسە کورتە و ئەم دیمەنە بە دەست دێت ، بریتیە لەمەی کە :

١_ ئەم خەباتە درێژەی خەباتە بۆ گەیشتن بە داخوازیە دیموکراتیکەکان کە لە مەودای ئەم سەدەیە وە دی نەهاتووە ، وەك ئازادیە سیاسەکان ، مافی رێکخستن ، ئازادی ئەحزاب ، دەربرینی بیر و را ، یەکسانی ژنان ، مافی نەتەوەکان بۆ دیاریکردنی چارە نووسی خۆیان ، و . . .

٢_ خەبات دژی ئەو چینەی کە ئەم حکوومەتەی دروست کردووە و لە بەردەوام بوونی ئەو دا قازانجی زۆری بردووە و دەیبات ، واتە ئەو دە تا پانزە لە سەدەی کە سامان و هێزی وڵاتیان بە دەستەوەیە و هۆی ئەسڵی چارە رەشی خەڵك لە مەودای ئەم دەورانە دوور و درێژەی خەبات لە کۆمەڵگای ئێمە بوون . ئەمرۆکە بە خۆشیەوە رەوتی خەباتەکان زۆرتر لە هەر کاتێکیتر سیمای ئەوانی بە خەڵك ناساندووە و ئەوانی بە ناوی مافیای هێز و سامان کە لە پشتەوەی هەر سەرکوت و کاول کارێك سەنگەریان گرتووە دەناسن .

ئاکام ئەمەیە کە کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێشی ئێران لە خەباتی رۆژانەی خۆیان (چ ئەو بەشەی کە لەم مەسەڵەیە تێ بگەن و یان ئەو بەشەی کە تێ نەگەن) لە گەڵ ئەم دوو دیاردە تەواو کەرەوەیەی یەکتر و پێکەوە گرێ دراو سەروکاریان هەیە . واتە هەم خەبات دژی سیستەمی سیاسی سەرکوتگەری مەزهەبی و هەم خەبات دژی ئەختاپۆسی سەرمایە کە وەك مافیای هێز و سامان لە پشتەوەی ئەو راوەوستاوە . کاتێك خەباتەکان پەرە دەستێنێ و ئەو کاتەی دەهۆڵی ریسوایی رێژیم لە سەر هەر بانێکەوە لێ دەدرێ ، ئەم بورژوازیە تێ دەکۆشێ بە فریودانی بیر و بۆچوونی گشتی ، خۆی بێ تاوان نیشان بدات ، زۆریان لە ناوخۆی دەسەڵات و لە ناوخۆی ئۆپۆزیسیونی ئەو بە جیا کردنی بەشی دەسەڵاتی مەزهەبی لە چینی دەسەڵاتدار و دروست کردنی باڵەکانی پیشەیی و توجاری و ماڵی و هیتد . . . بەو هیوایە کە لە گەڵ بورژوازی دەسەڵاتدار رێك بکەون هەوڵ دەدەن ئەم دوو خەبات لە یەك جیا بکەنەوە ، بەڵام راستی هەر جۆرە جیا کردنی ئەم دوو لایەنەی خەبات لە یەکتر ، هەر ئەو چارە نووسەی تووش دەبێ کە شۆرشی مەشروتە خوازی ، میللی کردنی پیشەی نەوت و راپەرینی مانگی رێبەندان تووشی بوو و بە بێ لە بەر چاوگرتنی ئاوا پێکهاتێکی سیاسی و ئابووری ، هیچ کەس ناتوانێ وڵامدەری مەسەڵەکانی چارە سەر نەکراوی دیموکراتیك بە تایبەت مەسەڵەی ئەساسی و تێك پچراوێك وەك مافی چارەی خۆ نووسینی نەتەوەکان لە وڵاتی چەند پارچە لە بواری فەرهەنگی و ناریك لە بواری ئابووری و کۆمەڵایەتی و حەشیمەتی ئێران بێت .

لە سەر ئەم ئەساسە دایە کە پروگرام ، رێگا چارەسەر و خەباتێك توانای چارەسەر کردنی کۆێك لە کۆسپ و گیر و گرفتەکانە ، کە بەم داخوازیانە لە روانگەی قازانجەکانی زۆرینەی خەڵك وەڵامی دابێتەوە . داخوازیەکانی ئابووری و سیاسی گەڵاڵە بکات و بۆ ئەوان رێگا چارەسەریەکانی دیاریکراو و روون نیشان بدات . مەسەڵەی لابردنی ستەمی نەتەوایەتی و مافی چارەی خۆنووسینیش لەم چوارچێوەیە چارە سەر دەکرێت .

پرسیار : پروگرامی رێکخراو چ وەڵامێکی بۆ ئەم مەسەڵە دیاریکراوە هەیە و ئاڵترناتیوی کرێکاری لەم بارەوە چیە ؟

یەدی : رێکخراوی ئێمە بە هەڵسەنگاندنی ئاڵ وگۆرەکانی ئابووری و کۆمەڵایەتی ئێران و بە لە بەر چاوگرتنی ئەزموونەکانی ناوخۆیی و جیهانی و بە هەڵسەنگاندنی خەباتەکانی سەد ساڵەی ئێران لەم بروایە دایە کە تەنیا رووخاندنی سیستەمی سەرمایەداری دەسەڵاتدارە کە داخوازیە دیموکراتیك و سوسیالیستیەکانی خەڵك بە دی دێت و هێزی ئەم خەباتەیش جگە لە چینی کرێکار و زەحمەتکێشان کە زۆرینەی کۆمەڵگا پێك دێنن ، شتێکی دیکە نییە . خەبات بە دژی چینی دەسەڵاتدار و هێزی سیاسی ئەو لە هەر شێوە و لە هەر جل و بەرگێك و ئاکامی کردەوئی خەبات

ریزی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کۆمەڵگا بە دژی مافیای ماڵی و سامان لە ئێراندا شتێك جگە لە کۆماری فیدراتیوی شوورایی ناتوانێ ببێت . پێکهاتێك کە هەم بە ستەمی چینایەتی کۆتایی دێنێ و هەم بە ناوەندگرایی مێژوویێك کە سەبارەت بەو باسمان کرد .

بە بڕوای ئێمە دروشمی فیدراتیوی شوورایی لە هەمان حاڵدا ئامرازێکە بۆ خەبات بۆ سوسیالیزم ، فیدراتیوی شوورایی کە ئاکامی لێکدانەوە و هەڵسەنگاندنی بارودۆخەکانی ئابووری و کۆمەڵایەتی و لایەنەکانی خەباتێکە کە هەم بە دژی دیکتاتۆری مەزهەبی لە ئارادایە و هەم دژی ئەو دە یان پانزە لە سەدی کە خوێنی خەڵکیان کردوەتە شووشەوە . جیا کردنەوەی خەبات بۆ بە دەست هێنانی ئازادی لە خەبات بۆ یەکسانی و عەداڵەتی کۆمەڵایەتی لە هەر بارەیکەوە خەیانەتێکی ئاشکرایە بەو خەڵکەی کە زۆرتر لە سەد ساڵە لەو رێگایە خەبات دەکەن و رێگا چارەسەری مەسەڵەی نەتەوایەتی لە ئێرانیش لە گرەوی سەرکەوتنی تاوتەواوی کرێکارانە بە سەر کۆمەڵی بورژوازی دەسەڵاتدار .

لەم چوارچێوەدا ئێمە کرێکاران و زەحمەتکێشانی نەتەوەکانی ژێر ستەم ، دەبێ بتوانین مافی دیاریکردنی چارەی خۆ نووسین سەرەرای ئیدیعاکانی بورژوازی ناوچەیی و ناوەندی بە دەست بهێنین و جێ بە جێی بکەین و لەم رێگایەدا دەبێ هێزی کۆکراوەی خۆمان دژ بە بورژوازی دەسەڵاتدار و دەوڵەتی دیکتاتۆری مەزهەبی رێك بخەین . ئەمەیە رێگا چارەسەری مەسەڵەی نەتەوایەتی لە ئێراندا .

کار : ناوەرۆکی کۆماری فیدراتیوی شوورایی بە تایبەت سەبارەت بە لە ناو بردنی ستەمی نەتەوایەتی و پێوەندی ئەو لە گەڵ سوسیالیزم لە پروگرام روون کەنەوە .

یەدی : یەکەم ئەوەی کە ناوەرۆکی شووراکان لە پروگرامی ئێمە لە گەڵ حکوومەتی شوورایی کە لە لایەن رەوتە سیاسیەکانی چەپی دیکە باسی لێ دەکرێ ، جیاوازی ئەساسیی هەیە . ناوەرۆکی کۆماری شوورایی ئێمە لە ئاکامی خەبات دژی سیستەمی سەرمایەداری دەسەڵاتدار لە تەواوەتی ئەو سەرچاوە دەگرێ و خاوەن ناوەرۆکێکی سوسیالیستیە کە ئێمە لە نامیلکەکانیتر ئەم جیاوازیانە لێکدەدەینەوە ، مەسەڵەی ستەمی نەتەوایەتی و مافی دیاریکردنی چارەی خۆ نووسینیش لە پروگرامی ئێمە لەم ڕوانگەیەدا گەڵاڵە و وەڵامی وەر گرتووتەوە .

ئێمە لەو بڕوایە داین کە : ئەگەر لە سەرەتایی سەدەی ڕابردوو بە هۆی هەل و مەرجێك کە باسمان لێ کرد لەم بزووتنەوە نەتەوایەتیانە هەمووی هێز بە دەستی بورژوازی بوو ، ئێستا هەمووی هێز بە دەستی کۆمەڵانی کرێکار و کۆمەڵانی رەنجدەر و ستەم لێکراوی نەتەوەکانی ژێر دەستەیە و ئەمەیە ناوەرۆکی راستەقینەی فیدراتیوی شوورایی کۆماری خوازی لە ئێراندا .

تا ئەو کاتەی کە بورژوازی میللی تێ دەکۆشا خۆی لە سیستەمی دەرەبەگایەتی ڕزگار بکات ، ئەم بورژوازیە هەڵگری مەشروعی ئیرادەی ئەو نەتەوە بوو بۆ مافی دیاریکردنی چارەی خۆ نووسین و سەربەخۆیی و چینی کرێکاریش پشتیوانی لێ دەکرد . بەڵام لە هەل و مەرجی ئێستادا داخوازیەکانی چارە سەر نەکراوی دیموکراتیك وەك لابردنی ستەمی نەتەوایەتی و وە دەست هێنانی مافی دیاریکردنی چارەی خۆ نووسین لە گەڵ بەر بەست و رێگری چینی سەرمایەداری پاڵدراو بە حکوومەتێکی دواکەوتوو بەرەو رووە و لێرەدا چیتر باسێك هەم لە خەبات بۆ رووخاندنی دەرەبەگایەتی و یان خەبات دژی وڵاتێکی داگیرکەر و ئیستعمارگەر نییە ، بەڵکو خەبات دژی سیستەمی ئابووری و کۆمەڵایەتی سەرمایەداری و سەرخانی سیاسی ئەو لە ئارادایە . بۆیە چینی کرێکار تەنیا هەڵگری مەشروعی ئیرادەی نەتەوەکان بۆ دیاریکردنی چارەنووسی خۆیان و سەربەخۆیی دەژمێردرێ ، کە ئاکامی کردەوەئی و سەرکەوتووانەی ئەو لە کۆماری فیدراتیوی شوورایی رەنگ دەداتەوە کە شێوەی ناتەواوی ئەو زۆر جار لە لایەن کرێکاران و زەحمەتکێشانی ئێران تەجرووبە کراوە .

بە واتایێکی دیکە مەسەڵەی مافی دیاریکردنی چارەنووس و گەڵاڵە و پروگرامەکانی جۆربەجۆر وەك فیدرالیزم ، خۆدموختاری ، فیدراتیوی شوورایی و سەربەخۆیی و هیتد . . . تێکەڵ بە شەڕی ناوخۆیی لە نێوان بورژوازی و چینی کرێکار بووە . ئەوەی کە ئاشکرایە مەسەڵەی ستەمی نەتەوایەتی وەك داخوازیەکانیتری چارە سەر نەکراو دەبێ چارە سەر بکرێ و ناتوانێ بەردەوام بێ . بەڵام دەوڵەتەکانی میللی لە شۆڕشی داهاتوو بە پشتیوانی و هاوکاری چینی کرێکاری نەتەوەکانی دیکە پێك دێت و یان بە پشتیوانی بورژوازی لە دەرەوەی سنوورەکاندا ؟

لە راستیدا ئەو شتەی کە بە شێوەی ململانی لە نێوان پرولیتاریا و زەحمەتکێشانی نەتەوەئی لە لایەکەوە و بورژوازی لە لایەکیترەوە روو دەدات لە راستیدا خەباتێکە لە نێوان سوسیالیزم و سەرمایەداری . لە ئاستی جیهانیێش ئەوان بە بێ یارمەتی دەرەکی ناتوانن بەربەرکانی لە گەڵ داخوازیەکانی کرێکاران و زەحمەتکێشان بکەن و هەروەها کرێکارانیش بە بێ پشتیوانی بزووتنەوەی کرێکاری و سوسیالیستی ناتوانن سەرکەوتوو بن .

هەوڵ و تێ کۆشانی ئێمە و پروگرامی ئێمە ئەمەیە کە چینی کرێکار و کۆمەڵانی زەحمەتکێش دژی بورژوازی رێك بخات . و ئەم نەتەوانە بە دەوری کۆمارێکی فیدراتیوی سۆڤیەتی سوسیالیستی یەکگرتوو بکات .

پرسیار : مافی جیابوونەوە و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ و لە هەمان کاتدا بانگهێشت بۆ یەکگرتن لە چوارچێوەی کۆماری فیدراتیوی شوورایی لە پروگرامی ئێمە چۆن بە کردەوە جێ بە جێ دەکرێ ؟

یەدی: ئێمە وێرای ئەوەی کە مافی جیابوونەوە بە رەسمی دەناسین لە هەمان کاتدا لایەنگری نزیکترین یەکگرتنی کرێکارانی هەموو نەتەوەکانی نیشتەجێ لە ئێرانین . بەڵام بە وردی بۆ ئەوەی کە ئەم یەکگرتنە ئازادانە و دڵخوازانە بێت پێویستە مافی نەتەوەکان بە شێوەیکی تەواو بە رەسمی بناسین . دوستی و یەکگرتنی ئێمە کرێکارانی نەتەوەکانی جۆربەجۆر لە خەباتی هاوبەش دژی سەرمایەداری وە دی دێت ، نەك لە حاشا کردنی مافەکانی دیموکراتیکی یەکتر . بۆیە ئەم پروگرامی ئێمە بە لە بەر چاوگرتنی گەشەی مێژوویی نەتەوەکانی نیشتەجێ لە ئێراندا ، دامەزرانی فیدراتیوی شوورائیش جۆرێك لە سەربەخۆیی و هەروەها شێوەیەك لە تێپەرین

←

بەرەو یەکگرتنی ئازادانە و تەواو ، پیشنیار دەکات . لە کۆماری فیدراتیوی شوورایی هەموو نەتەوەکان مافی ئەوەیان هەیە کە بە بێ قەید و شەرت بڕیار بدەن کە لە کاتی پێ خۆش بوون لە ئورگانەکانی فیدراڵی شوورایی بەشداری بکەن و یان جیا ببنەوە .

فیدراتیوی شوورایی جۆرە یەکگرتنێکە کە گەلانی خاوەن مافی چارە نووسی خۆیان بە شێوەکی دڵخوازانە پەیوەستی ئەو دەبن . فیدراتیوی شوورایی بە راستی ئاکام و رەنگدانەوەی داخوازی و داواکاریەکانی خەباتی چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی نەتەوەکانی جۆربەجۆرە و ئەو یاسایانە ، نورم و پێکهاتانە جێگیر دەکات کە کرێکاران و زەحمەتکێشان لە رەوتی خەبات و شۆرش دەیان خوڵقێنن . شێوەکانێك کە بە تێ کۆشانەکانی خۆ بزوێنەری کۆمەڵانی خەڵك دەخوڵقێ . ئەو نموونانەی کە شێوەکانی سەرەتایی ئەو لە شۆرشی مەشروتە خوازی و پەرە ساندووتر لەو لە شۆرشی مانگی رێبەندانی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی (١٩٧٨ی زائینی) بینیمان . و ئەگەر لەو کاتەدا ئاستی گەشە کردن و پەرەساندنی کۆمەڵگا و ریز گرتنەکانی چینایەتی رێگری ئەوە بوو کە ئەم هەوڵانە نەبێتە هۆی دامەزرانی حکوومەتی چینی کرێکار . ئەمرۆکە بە گەلاڵە و چارەسەر کردنی ئەم مەسەلانە دەبێ ئیمکاناتی تیئوری و پراتیکی ئەو ئامادە بکەین .

((بەشی کۆتایی لە ژمارەی داهاتوو))

پاشماوەی یادی فیدایی شەهید مەسعود . . .

سەواڵونی ، حەمید تەوەکولی ، غولامرەزا گەلۆی ، بەهمەن ئاژەنگ ، سەعید ئاریان ، عەبدولکەریم حاجیان سێ پلە) لە لایەن شەوپەرەستانی ئینسان کوژی رێژیمی شا .

مەسعود ئەحمەدزادە وەك یەکێك لە دامەزرێنەرانی رێکخراوی ئێمە و یەکێك لە تیئوریسیەنەکانی داهێنەری رێکخراو و بزووتنەوەی نوێی کۆمۆنیستی بە هێزی بیری پڕ لە توانا و داهێنەرانەی بێوێنەی خۆی بە نیسبەت بابەتەکانی شۆرشی ئێران توانی زۆر جار و لە زۆر کاتی ناسکدا ، هێڵێکی نوێ لە بەردەم بزووتنەوەی نوێی کۆمۆنیستی ئێران

بکاتەوە و خۆیشی یەکەم هەنگاوەکانی ئەم رێگایە بە دڵنیائیەوە هەڵگرێ . تیرباران کردنی مەسعود ئەگەرچی وەك زەبرێکی قورس لە جەستەی بزووتنەوەی فیدایی وەك پێشرەوی بزووتنەوەی نوێی کۆمۆنیستی ئێران بوو ، بەڵام ناوی مەسعود لە تەمەنی کورتی ژیانی کە تازە ٢٤ بەهاری تێپەر نەکردە بوو وەك رێبەرێکی بە توانا و خاوەن ئیرادەیەکی پۆلائین لە سەر ئاڵای سووری خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشانی ئێران مۆری خۆی داکوتاوە .

ناوی مەسعود لە دڵی چینی کرێکار و لە ئیرادەی پۆلائینی ئەو بۆ وەدیهێنانی رزگاری و سۆسیالیزم هەتا ، هەتایە زیندووە .

((یادی بەرێز و رێگای پر لە رێبوار))

پاشماوەی مەسەڵەی زەوی و بزووتنەوەی . . .

نێوان ١٢٠ تاکو ٢٨٨ بەش

٪٩١ _ بەشداران _ (١٠٠ کەس) _ هەر کام لە نێوان ٣٠ تاکو ٩٦ بەش

هەروا هەموو بەشداران تەنیا ١٠٪ی بنەماڵەکانی باغین پێك دێنن (بە ووتەیەکیتر ٩٠٪ خۆش نشینن) . ئەم رێژەیە نیشاندەری ئەم راستیەیە کە توێژێکی بچوك لە دانیشتوانی لادێ لە باری ماڵی ئاسوودەن و وەزعیان باشە و یان مام ناوەندین (١٠٪) کە لە ژمارەیە نزیك بە ٨٪ی ئەوان (نزیك بە ٠/٨٪ ی هەموو بنەماڵەکانی لادێ) جووتیارانی ئاسوودە و ئەوانیتر (نزیك بە ٩/٢٪) جووتیاری مام ناوەندین . ئەفرادیتری لادێ جگە لە چەند کەسێکی دوکاندار ، پرولیتاریا و نیوە پرولیتاریای لادێن). لاپەرەکانی ١٠٦ تاکو ١١٦). شرکەکەتەکانی بەشداری کشتوکاڵی دەرگەزین (هەمەدان) پێکهاتوو لە سێ لادێ بە ناوەکانی دەرگەزین ، نەوار ، نیگی قەڵعە کە پێکەوە نزیك بە ٨٠٠ بنەماڵە حەشیمەتی هەیە و لە ساڵی ١٣٤٧ دامەزراوە . هەمووی زەوییەکان ٣٠٠٠ هەکتار . بە واتایەکیتر ٢/٧٪ ی بەشداران ٢٥٪ بەشیان هەیە . هەروەها بەشداران بە بەشی کەمتر لە ١٥ بەشی ٧٤ ٪ ی داهاتیان ٢٠ _ ١٥ بەشی ٥٢٪ ، بەشدارانی ٢٩ _ ٢٠ بەشی بەشی ٤٢٪ ی و زۆرتر لە ٤٠ بەشی ٣٩ ٪ ی داهاتیان لە کار کردن لە رێگاری کرێکاریە . (لاپەرەکانی ١٢٣ تاکو کۆتایی هەر ئەو کتێبە) .

پاشماوەی کاردانەوەکانی دەرەبەگایەتی

ووتمان کە پەرەساندن و گۆرینی پەیوەندیەکانی بەرهەم هێنان لە ئێراندا بە شێوەیەکی " خاو و لە سەرەوە " ئەنجامی گرت . بە واتایەکیتر کاردانەوەکانی دەرەبەگایەتی بەرە بەرە و هێدی هێدی جێگای خۆی دایە پەیوەندیەکانی سەرمایەداری و هەروا ئەم پرۆسەیە بەردەوامە.بە سەرنجدان بەمەی کە فاکتۆری ئەساسی لە پەیوەندیەکانی دەرەبەگایەتی قازانج وەرگرتنی رێژەیی بەرهەم هێنەر لە بەرهەمی کاری خۆی(وەك " بەش هەڵگرتن ") ، مانەوە و بەردەوامی ئاوا پەرێوەندیانەی لە کۆمەڵگا دەبێ لە سەر ئەساسی رادەی هەبوونی ئەوان هەڵسەنگێنین .

((بەشی چوارەم لە ژمارەی داهاتوو))

چەکوچە خوێنی من لە دەستی کرێکار
داسە خوێنی من لە دەستی جووتیار

لیستەی شەهیدانی ڕێکخراو لە مانگی ڕەشەمە

محەمەد ڕەحیم سەماعی
یەحیا ئەمین زادە
ناسر سەیف دەلیل سەفایی
مەهدی ئەسحاقی
جەعفەر ئەردەبیل چی
تەیمور سەتاری
فەریدون ئەفشار زادە
محەمەد عەلی تەقی زادە
مەنسوور سەعیدی
سەعید عەقیقی
ئەسغەر عەرەب هەریسی
ئیقباڵ تاهیر خو
غولام ڕەزا باقری ئاق بابا
ئەکبەر موعەید
بەها ئەلدین نگەهداری
جەلیل حەوازی نەسەب
عەلی نەقی ئارەش
خسرەو قەرەداغی
ڕەشید حەسەنی بزورگ ئاباد
حەسەن سەرکاری
سیروس خوردە بین
عەلی خەلیقی
محەمەد ڕەزا بەهکیش
ئەمیر ئەحمەد خەشایار
سەبا بیژەن زادە
نزام
حەمید ڕەزوان
بەهنام ئەمیری دەوان
حەمید ئازادی
محەمەد ڕەفیعی
مەسعوود ئەحمەد زادە
عەباس
عەباس زارع
شاپوور تەقەروبی
جەعفەر پەنجە شاهی
فەرهاد سولیمانی
عەباس مفتاحی

محەمەد عەلی موعتەقد
سەعید سولیمانی
مەجید ئەحمەد زادە
جەواد غەفوریان
حشمەتوللا شەهبازی
مەجید سەوالانی
ئەحمەد غولامیان (هادی)
یەعقووب شوکرولاهی
حەمید تەوەکولی
عەلی ئەکبەر سەفایی فەراهانی
غولام ڕەزا گەلووی
جەلیل ئەنفرادی
فەرزاد قاعیمی
بەهمەن ئاژەنگ
ئەحمەد فەرهودی
فەریبورز کشاوەرز
سەعید ئاریان
ئەسکەندەر ڕەحیمی مسچی
فەریدون کوهزادی
عەبدولکەریم حاجیان سێ پلە
هادی فازلی
مەنوچەهر مومەیز
موجتەبا خورەم ئابادی
ئیسماعیل موعینی عراقی
ئەمیر
ناسر نەجم ئەلدینی
شوعا ئەلدین موشیدی
قودرەتوللا ئەرجومەندی
هادی خودا بەندە لەئگرودی
عەبدول ڕەزا کەلانتەری نیستانەکی
عەباس دانش بەهزادی
عەبدول مەناف فەلەکی
محەمەد عەلی موحەدس قەندچی
داوود ئەمیر ئەحمەدی
غەفور حەسەن پوور ئەسیل
عەلی ڕەزا ناب دڵ
هوشەنگ نەیەری

بگذار بذر تیر
بروید چون جنگلی
در آفتاب خون

فدایی شهید :
مرضیه احمدی اسکویی

افتـــــــخار

من یک زنم
من از ویرانه های دور شرقم
زنی که از آغاز با پای برهنه
عطش تند زمین را در پی
قطره‌ای آب درنوردیده است
زنی که از آغاز با پای برهنه
همراه با گاو لاغرش در خرمنگاه
از طلوع تا غروب
از شام تا بام، سنگینی رنج را
لمس کرده است
من یک زن ام
از ایلات آواره‌ی دشت ها و کوه ها
زنی که کودک اش را
در کوه به دنیا می آورد
و بزش را در
پهنه‌ی دشت از دست میدهد
و به عزا می نشیند
من مادرم
من خواهرم
من همسری صادقم
من یک زنم
زنی از ده کوره های مرده‌ی جنوب
زنی که از آغاز با پای برهنه
سراسر این خاک تب کرده را
درنوردیده است
من از روستاهای کوچک شمالم
زنی که از آغاز در شالیزارها و مزارع
تا نهایت توان گام زده است
من یک زنم
کارگری که دست هایش
ماشین عظیم کارخانه را
به حرکت درمی آورد
هر روز توانایی اش را
دندانه های چرخ ریزریز می کند
پیش چشمان اش
زنی
که از عصاره‌ی جان اش
پرواراتر می شود لاشه‌ی خوانخوار
از تباهی خونش
افزونتر می شود سود سرمایه دار
زنی که مرادف مفهوم اش
در هیچ جای فرهنگ ننگ آلود شما
وجود ندارد
دست های اش سفید
قامتش ظریف
که پوستش لطیف
و گیسوانش عطرآگین باشد
من یک زنم
با دست هایی که
از تیغ تیز درد و رنج ها
زخم ها دارد
زنی که قامتش
از نهایت بی شرمی شما
در زیر کار توان فرسا
آسان شکسته است
زنی که در سینه‌اش
دلی آکنده از
زخم های چرکین خشم است
زنی که در چشمان اش
انعکاس گل رنگ گلوله های آزادی
موج می زند

من یک زن ام
زنی که مرادف مفهوم اش
در هیچ جای فرهنگ ننگ آلود شما
وجود ندارد

زنی که پوست اش
آیینه‌ی آفتاب کویر است
و گیسوانش بوی دود می دهد
تمام قامت من
نقش رنج و
پیکرم تجسم کینه است
زنی که دستانش را کار
برای سلاح پرورده است.

من زنی آزاده ام
زنی که از آغاز
پابه پای رفیق و برادرام
دشتها را درنوردیده است
زنی که پرورده است
بازوی نیرومند کارگر
دستان نیرومند برزگر
من خود کارگر!
من خود برزگر!

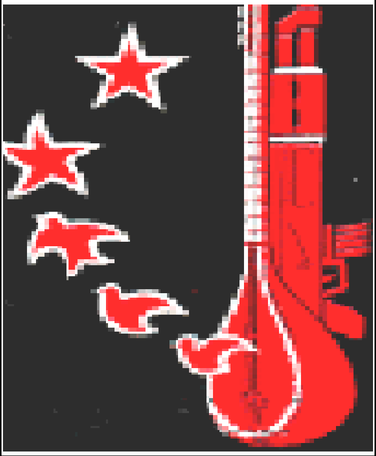

مەسەڵەی زەوی ، بزووتنەوەی جووتیاران و سیاسەتی ئێمە

(بەشی سێهەم)

بە پێی هەڵسەنگاندنێك لەم توێژە لە چوارمەحاڵی بەختیاری ، داهاتی ساڵانەی ئەوان لە کشتوکاڵ بە ٢/٣ هەکتار زەوی گەیشتووتە ٥٠٠٠٠ ریاڵ و بە پێی هەر ئەم ئامارە ٩٠٪ لە جووتیارانی کە کۆچیان کردووە و هاتوونەتە شارەکان لەم توێژە بوون . (ژمارەکانی سەروە لەم بەشە و بەشەکانیتر تاکو فەسڵی " هەڵسەنگاندنی وەزعی خەباتگێرانەی جووتیاران پێش و پاش لە راپەرین " لە خشتەکانی ژمارە ١ ، ٢ لە لاپەرەکانی دوایە هاتووە .)

٣ _ جووتیاررانی وردە پا : لەم بارەوە لینین دەڵێ :

" جووتیارانی وردە پا یانی جووتیارانی وردە مالیك کە بە هۆی دارا بوونی پارچە زەویەکانی تا رادەیەك بچوك کە بە هۆی مافی خاوەن مڵکایەتی یان بە کرێ گرتن لەوی ئیستفادە دەکەن ، پێویستیەکانی خۆیان و ئابووری خۆیان دابین دەکەن و بە کاری کەسانیتر بە کرێ ناگرن " .

جووتیارانی وردە پا کە لە ٢ تا ٥ هەکتار زەویان هەیە ٢٢٪ ی جووتیارانی ئێران پێك دێنن و ژمارەی بنەماڵەکانی ئەوان نزیکەی ٥٤٠٠٠٠ بنەماڵەیە ، ئەمانە نزیك بە ١٧٠٠٠٠٠ هەکتار زەوی کشتوکاڵی واتە ١٠/٥٪ ی هەموو زەویەکان دەکێڵن و بە شێوەیەکی نێوەنجی هەر بنەماڵە خاوەن ٣/١ هەکتار زەویە . بەرهەمهێنانی ئەوان بە شێوەیێکی گشتی لە لایەن بنەماڵە ئەنجام دەدری (نزیك بە ٩٥/٥٪) .

لە هێندێك شوێن کە زەویەکان باش و خاکەکەی بەرهەمی باش دەدات ، نزیك بە ٤/٥٪ ی ئەمانە کرێکاری بە کرێ و بەشدار بە کار دەگرن . ئەم جووتیارانە دڵخۆشی زۆریان هەیە بە ئاو و خاکی لادێ . لە شوێنەکانی جۆراوجۆردا بە پێی جۆر و بەرهەمی زەوی بەشێك لەوان پێداویستیەکانی خۆیان و بنەماڵەی خۆیان دابین دەکەن و بەشێکیتر لە دابین کردنی هەر ئەم لانی کەمی هەزینەی ژیانەیش بێ بەشن . بە پێی هەڵسەنگاندن لە چوارمەحاڵ بەختیاری کۆچ کردن لە نێوان ئەم توێژە تاکو ٥٪ ی کۆچ کراوەکانە ، و داهاتی ئەوانیش لە ٦ هەکتار زەوی نزیك بە ٥٠ تا ١٠٠ هەزار ریاڵ لە هەر ساڵ بووە .

٤ _ جووتیارانی مام ناوەندی (میانە حاڵ) : لینین لە بارەی ئەم توێژە لە جووتیارانە دەنووسێ :

" جووتیارانی میانە حال بریتین لە زەوی دارانی بچوك کە زەویەکانی بچوك بە پێی مافی خاوەن مڵکایەتی یان بە کرێ لە دەستیان دایە . بەلام سەرەرای ئەمە ، ئەم پارچە زەویانە یەکەم لە هەل و مەرجی سەرمایەداری وەك هەمیشە نە تەنیا هەزینەی کەمی بنەماڵەی ئەوان دابین دەکات بەڵکو بەوان ئەم ئیمکانە دەدات تاکو زیادەیەکی دیاریکراویش بە دەس بهێنن کە بتوانێ لانی کەم لە باشترین ساڵەکان ببێتە سەرمایەك ، هەروا ئەم ئیمکانە دەدات کە زۆر جار (بۆ نموونە یەکێك لە هەر ٢ یا ٣ بنەماڵە) هێزی کاری کەسانیتر بە کرێ بگرن . "

جووتیارانی میانە حاڵ لە ئێران لە ٥ تا ١٠ هەکتار زەوی لە دەستیان دایە و بە گشتیدا ٤٢٠٠٠٠ بنەماڵەی جووتیاری واتە ١٧٪ پێك دێنن و بە رادەی نزیك بە ٣ ملیون کەس واتە ١٨٪ ی هەموو زەویەکانی کشتوکاڵی دەکێڵن . بە شێوەیەکی نێوەنجی هەر بنەماڵە خاوەن ٦/٨ هەکتار زەویە . سەرچاوەی ئەوان دەگەرێتەوە بۆ وردە مالیکەکانی پێشوو و هەروا خاوەن پێوەدانگەکان . بەرهەمی ئەوانیش بە شێوێکی گشتی لە لایەن بنەماڵە ئەنجام دەدری و رادێکی کەم لەوان لە شوێنەکانی لە بار کرێکاری بە کرێ و بەشدار دەچەوسێننەوە . سەرەرای ئەمەی کە هەزینەکانی ژیانی ئەم توێژە لە رێگای کشتوکاڵی دابین دەبێ ، زیادەێکیش بە دەس دێنن . ئاستی داهاتی ئەوان لە شوێنەکانی جیاوازی وڵات و گۆنجاو لە گەڵ جۆری بەرهەم و باش بوونی زەوی فەرق و جیاوازیی هەیە .دڵخۆشی و وابەستەگی ئەمانە بە زەوی زۆرە و حەزی زۆریان بە مانەوە لە لادێ . پێشتر راسپاردەکانی رەسمی و نارەسمی دەوڵەتی وەك کوێخا ، راسپاردەی شرکەتی تەعاونی و . . . دەدرایە کەسانێك لەم توێژە .

٥ _ جووتیارانی مورەفە (ئاسوودە) : ئەم توێژە لە جووتیاران خاوەن ١٠ تا ٥٠ هەکتار زەوین ، بە حەشیمەتێك نزیك بە ٤٢٠٠٠٠ بنەماڵە واتە ١٧٪ ی هەموو جووتیاران کە رادەیەکی زۆر و بەرچاو لە زەویەکان دەکێڵن ، یانی نزیك بە ٧/٥ ملیون هەکتار کە بریتیە لە ٤٥/٥٪ ی هەموو زەویەکانی کشتوکاڵی . بە شێوەێکی نێوەنجی ١٧/٥ هەکتار زەوی دەگاتە هەر بنەماڵەێکی ئەوان . ئەم توێژە خاوەن زێدە بەرهەمێکی زۆرن کە دەتوانێ ببێتە سەرمایە .کەڵك وەرگرتنی ئەمان لە ئامرازەکانی نوێی کشتوکاڵی زۆر زیادترە لە گرووپەکانی پێش لە خۆیان و لە بەر خاتری مالیك بوونی زەوی زۆرتر لە ئیمکاناتی خزمەتگوزاری و ئیعتباری زۆرتر بەهرەمەندن . منداڵانی ئەمان بە گشتی لە شارەکان خەریکی خوێندن و خۆیانیش لە گەڵ شار لە پەیوەندی نزیکن . ئەمان بە ئیستفادە لە بیرەکانی قووڵ و نیوە قووڵ ، ئامرازەکانی ماشینی و . . . سیستەمی کۆنی کەڵك وەرگرتن لە ئاو و خاك بە زەرەری جووتیارانی هەژار و وردە پا تێك دەدەن . ئەم جووتیارانە پێش لە ریفورمی زەوی پردێکی پەیوەندی بوون لە نێوان مالیك و رەعیەت و سەرەرای ئەمەی کە خۆیان لە مالیك زەوی بە کرێ دەگرتن ، لە لایەکی دیکەوە لە هەر ئەم زەویانە و زەویەکانی خۆیان رەعیەتەکان دەچەوساندنەوە . توێژێك لەم جووتیارانە کە زەویەکانی بەربڵاوتریان هەیە زۆربەیان بە تراکتۆر جوت دەکەن و لە قۆناغەکانی جیاوازی کێڵان و دروێنە کردنی زەوی زۆرتر

کرێکار و بەشدار دەچەوسێننەوە .

٦ _ سەرمایەدارانی زەوی ، بورژوازی گەورەی لادێ : ئەم سەرمایەیە بەرهەمی کۆبوونی کلاسیکی سەرمایە نیە ، بەڵکو ئاکامی هێرشی سەرمایەی پاوانخوازی جیهانیە و بە پاڵپشتی شێوازەکانی سەدەکانی ناوەراستی زەوتی مڵکایەتی لە وردە مالیکەکان کە لە هێندێك جار بیرەوەری " دیوار کێشی " زیندو دەکات ، هاتووتە ناو لادێکان و بە دوو شێوەی دەوڵەتی و خسوسی (تایبەتی) وجودی هەیە . لەو جێگایە کە بە هەر حاڵ ئەم دوو سەرمایەی بە هەزارارن رشتە زنجیر پێکەوە گرێ دراون ، ئێمە لێرەدا باس لە ڕۆڵی سەرمایەی گەورە بە شێوەی گشتی دەکەین . ئەم سەرمایانە بە شێوەیکی ئەساسی لە سێ ڕێگای خوارەوە دزەی کردووتە ناو لادێکان :

١ _ کشت و سەنعەتەکان و زەویەکانی میکانیزە کە بەشی دەوڵەتی یان هەموو سەرمایەدانانی (وەك موغان) یان بەشێکی گەورەی ئەو لە گەڵ بەشی خسوسی ئەنجام داوە و بەم هۆیە بەرێوەبەرایەتی و بەرهەم هێنان بە تەواوەتی لە دەستی دایە . کرێکارانی کشتوکاڵی لە سەر ئەو زەویانە کار دەکەن .

٢ _ کۆمپانیاکانی بەشداری (سەهامی) کشتوکاڵی کە وەك کشت و سەنعەتەکان مەیدانی زەوتی مڵکایەتی ئاشکرا و بێ پەردەی وردە مالکەکان لە لایەن دەوڵەت بوو و جووتیارانی کردە ئەو بەشدارانەی کە بەکردەوە هیچ جۆرە دەسەلاتێکیان بە سەر سەرمایەی خۆیان نەبوو . (بەرێوەبەرایەتی بە تەواوی دەوڵەتی و فەساد و بوروکراسی دەوڵەتی بە تەواوی حاکیم بوو) .

٣ _ کۆمپانیاکانی هاوکاری (تەعاونی) بەرهەم هێنان یان دەستەکانی بە کۆمەڵی بەرهەم هێنان بە دانی قەرز و بەشداری لە دەستەی کونترۆڵ ، بەرهەم هێنان و فرۆشتنی بەرهەمەکانی کشتوکاڵی لە دەستیدا بوو .

بورژوازی گەورە بە مەبەستی ئیستفادەی تەواو لە سەرچاوەکانی ئاو و خاك و سەرمایەدانان لە بەرهەمەکانی کشتوکاڵی نزیك بە بیست ناوچەی دیاری و دەس نیشان کرد و وەك " جەمسەرەکانی کشتوکاڵی " ناویان لێ دەبرد . زۆربەی سەرمایەدانانەکان کە ئاماژەمان پێان کرد لەم جەمسەرانە سەرف دەبوو . تایبەتمەندیەکانی جەمسەری کشتوکاڵی بریتین لە : ١) بەرهەمی باشی خاك . ٢) دەشتی ساف و تەخت . ٣) رووبەڕی بەس . ٤) وەزعی ناوچەیی گۆنجاو و باش لە ماوەیکی زۆر لە ساڵدا . ٥) بەرزایی باش و گۆنجاو بە شێوەیك کە هەزینەکانی پومپاژی ئاو کەم بێت . ٦) ئاوی شیرین بە بڕی تەواو و بەس هەبێ .

بەم شێوەیە جەمسەرەکان دەبوایە سەرجەم ٤٣٤٠٧٠٠ هەکتار زەوی بوایە . سەرەرای ڕێگاکانی هاتوچوو کە لە بەرنامەکانی ئاوەدانکردنەوە دروست دەکران ، بە شێوەیکی تەواو لە گەڵ نەخشەی جەمسەرەکانی کشتوکاڵی رێك دەبوو . ئەم جەمسەرانە بریتی بوون لە :

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
١	[illegible]	٢٦٦٠٠	٨٠٠٠٠
٢	[illegible]	١٢٥٠٠٠	٢٨٠٠٠٠
٣	[illegible]	٣٠٠٠٠	٨٠٠٠٠
٤	[illegible]	١٤٠٠٠	٢٠٠٠٠
٥	[illegible]	١٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠
٦	[illegible]	٦٠٠٠	٢١٠٠٠
٧	[illegible]	٣٠٠٠٠	٨٥٠٠٠
٨	[illegible]	٧٤٠٠٠	٢٤٠٠٠
٩	[illegible]	١٨٠٠٠	٩٠٠٠٠
١٠	[illegible]	١٥١٠٠٠	٤٢٠٠٠
١١	[illegible]	٢٨٤٢١	١٨٣٩٣
١٢	[illegible]	٤١٠٠٠	٢٨٠٠٠
١٣	[illegible]	٢٣٠٠٠	٢١٥٠٠
١٤	[illegible]	٧٠٠٠	٢١٥٠٠
١٥	[illegible]	٧٠٩٩	٢٠٥٠٠
١٦	[illegible]	٢٣٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠
١٧	[illegible]	١٣٩٥	٢٨٣٥
١٨	[illegible]	٢٣٠٠	٥٥٠٩
١٩	[illegible]	١٤٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠

بە شێوەیکی گشتی زەویەکانی ژێر کشت نابێ لە ٢٠ ٪ ی کشتی ئاوی ناوچەکانی ئاوەدانکراوی نوێ تێپەر بێت و سەرجەم ٢٠٠ تا ٢٥٠ هەکتار بێت . بۆ ئەوەی کە پەرەگرتنی سەرمایە لە کشتوکاڵ بە شێوەیکی روونتر بەیان بکەین لە خوارەوە ئاماژە دەکەین بە هێندێك لە پلانەکانی پەسەندکراوی سندووقی پەرەپێدانی کشتوکاڵی کە لە ساڵی ١٣٤٩ی هەتاوی ئەنجام دراوە :

١ _ دامەزراندنی کۆمپانیایەکی بریتی لە بانکی پەرەپێدانی سەنعەتی و کانگای ئێران و سندووقی پەرەپێدانی کشتوکاڵی ئێران و بەرهەم هێنانی شیر .

٢ _ دامەزراندنی کۆمپانیایەك بە بەشداری سندووقی پەرەپێدانی کشتوکاڵی و چیس مانهاتان بانك (بانکی گروپی راکفلێر) و کۆمپانیای کامێلەند کۆك و گروپێك لە سەرمایەدانەرانی ئێران بە ئیستفادە لە ١٠٠٠٠ هەکتار لە زەویەکانی ژێر سەدی دێز .

٣ _ دامەزراندنی دوو کۆمپانیای کشت و سەنعەت لە ناوچەکانی جیرۆفت و قەزوێن و چاککردنەوەی وەزعی پەیدا کردنی بازاری فرۆش و رەوانە کردنی بەرهەمەکانی کشتوکاڵی و ئاژەڵی لەم ناوچانە بە بەشداری بەشی خسوسی (حاجی بەرخوردار و . . .) وەزارەتی ئاو و بەرق (کارەبا) ، سازمانی دەشتی قەزوێن و سندووقی پەرەپێدانی کشتوکاڵی . و سەدان دامەزراوە و کۆمپانیایتر کە بەناوبانگترینی ئەوان کشت و سەنعەتی نەراقی (ژێر سەدی دێز) ناسراوە بۆ هەموو کەسێك . ئێستا ئێمە بە لە بەرچاو گرتنی ئامارەکانی بەردەست لە ٥٠ هەکتار بۆ سەرەوە بەشێکی سەرمایەدانانی گەورەی زەوی و مالیکەکانی گەورە ناو دەبەین . ئەمانە (بورژوازی گەورە لە گەڵ مالیکەکان (ئەربابەکان ، خانەکان ، سەروك عەشیرەتەکان و " سەردارەکان ") بە حەشیمەتێکی ٢٥٨٠٠ بنەماڵەیی ، ٠/١٪ ی هەموو خاوەن زەویەکان پێك دێنن کە خاوەن ٢١/٥٪ ی هەموو زەویەکانی کشتوکاڵی واتە ٣/٥ ملیون هەکتار زەوین و بەشێك لەوان مالیکەکانی ٥٠ تا ١٠٠ هەکتار بە شێوەیکە نێوەنجی خاوەن ٦٦ هەکتار زەوین و بەشێکیتر لە ١٠٠ هەکتار بۆ سەرەوە کە ٠/٤ ٪ ی خاوەن زەویەکان پێك دێنن ، بە شێوەیکی نێوەنجی ٢٥٥/٥ هەکتار بە هەر بنەماڵە دەگات و توێژەکانی جیۆراوجۆری لادێی دەچەوسێننەوە . هەتا زەویەکانی ئەمانە لە هێندێك ناوچەکان وەك تورکمەن سەحرا زۆرتر لە ٨٠٠٠ هەکتارە (لە کتێبی " ژیان و خەباتی خەڵکی تورکمەن " ناوی ١٠٦ کەس لەم خاوەن زەویانە کە زەویەکانیان لە نێوان ٣٠٠ تا ٨٠٠٠ هەکتارە و کۆی زەویەکانی ئەوان ١٥١٠٠٠ هەکتارە ، هاتووە) . زۆربەی ئەم کەسانە لە هەمان ئەربابان و سەرکردەکانی دەوڵەتی و ئەرتشیەکان بوون کە زەویەکانی تورکمەنەکانیان داگیر کردوون . سەرمایەدارانی زەویەکان لە گەورە مالیکەکانی پێش لە ریفورمیش ریشەیان هەیە . ئەوان کە زەویەکانی جۆراوجۆریان بە شێوەی

میکانیزە (یان بەم ناوە) بە زور لە جووتیاران داگیر کردوون . (لە بەر ئەوەی کە زەویەکانی میکانیزە تا ٥٠٠ هەکتار دابەش نەدەکران .) کشت و سەنعەتەکان کە نزیک بە ٢٣٨٠٠٠ هەکتار لە باشترین زەویەکانیان بە ئیمکانات و ئامرازەکانی حازر و ئامادە دەبردنە ژێر کشت . بە پێ ئاماری دەوڵەتی تاکو ساڵی ١٣٥٦ی هەتاوی ، ٢١٣ واحیدی کشت و سەنعەت چالاکیان هەبووە . لە خوارەوە وەزعی یەکێك لە گەورەترینی ئەم کۆمپانیانە ، کشت و سەنعەتی مۆغان ، دەخەینە بەر هەڵسەنگاندن .

یەکەم جار لە ساڵی ١٣٢٨ی هەتاوی بە پێ پەسەندکراوی هیئەتی دەوڵەت (ئەنجوومەنی وەزیران) نزیک بە ٣٤٠٠٠ هەکتار لە زەویەکانی دەشتی مۆغان کە بەشێك لە زەویەکانی ئازاد بوو و مەڕ و ماڵاتەکانی شاسەوەنەکان لەوێ دەلەوەڕان درایە سازمانی بەرنامە و کۆمپانیای " شیار " ی ئازەربایجان دامەزرا کە کار و چالاکی خۆی بە کڕینی هێندێك ماشین و کەل و پەلی کشتو کاڵی دەس پێکرد و دەستی دایە کشتوکاڵی دەیمی و پاشان بە پۆمپ کاری ئاودێریی ئەنجام دا . رووبەری یەکەمی کێڵاو ٤٠٠٠ هەکتار لە ساڵی ١٣٣٢ی هەتاوی بوو کە بەم شێوەیە ئاودێریی گەیشتە ١٨٤٠٦ هەکتار (لە ساڵی ١٣٣٨) کۆی گشتی سەرمایەدانان لە بەرنامەی یەکەم و دووهەم و سێهەم تاکو کۆتایی ساڵی ١٣٤٤ لە هەر بارێك گەیشتە ١١٨٢ ملیون ڕیاڵ (١٦ ملیون دولار) . ژمارەی بنەماڵەکانی جووتیاران لەم ساڵە ١٤٣٢ بنەماڵە بوو (١٦٢ بنەماڵە هەر کام ١٢ هەکتار و ٧٧٠ بنەماڵە هەر کام ٦ هەکتار) . ژمارەی بنەماڵەکانی کرێکار و خزمەتگوزاری و خۆش نشین دەگەیشتە ٢٥٠٠ بنەماڵە و حەشیمەتی نیشتەجێ کراو نزیك بە ٢٠٠٠٠ بنەماڵە بوو . بەرهەمی ناپەتی بەرهەمەکانی کشتوکاڵی لە ساڵی ١٣٤٥ نزیك بە ٢٠٠ ملیون ڕیاڵ بووە کە داهاتی ناپەتی هەر بنەماڵەیەکی جووتیاری خاوەن ٦ هەکتار زەوی ٦٥٠٠٠ ڕیاڵ بووە . بە دوای سیاسەتەکانی سەرمایەدانانی دەوڵەتی پێش لە ساڵی ١٣٥٠ی هەتاوی پلانێك بۆ ٣٥٠٠٠٠ هەکتار کە هەموو رووبەری دەشتی موغانی وە بەر دەگرت ، ڕەچاو کرا . بەم شێوەیە کە ٩٠٠٠٠ هەکتار لەم زەویانە بدرێتە شرکەتەکانی بەشداری کشتوکاڵی و ڕێکخراوی کشت و سەنعەت و بکێڵدرێت . ئاماری رەسمی نیشانی دەدا کە ٢٥٪ لە کۆی گشتی زەویەکان ناکێڵدرێت . یەکەمین شرکەتی بەشداری کشتوکاڵی لە موغان لە ساڵی ١٣٥٠ لە ٣٩٠٧ هەکتار دەستی بە کار کرد و تاکو ساڵی ١٣٥٣ گەیشتە ٨ شرکەت و لە ساڵی ١٣٥٦ بە ٩ شرکەت کە ٤٢٠٠٠ هەکتار لە زەویەکان لە سنووری کار و چالاکی ئەم شرکەتانەن . ژمارەی بەشداران لەم شرکەتانە ٣٩٦٦ بنەماڵە و ژمارەی بەشەکان ٢٣٣٢٧٩ و سەرمایەی یەکەمی شرکەتەکان ٢٣٣٢٧٩٠٠٠ ڕیاڵ بوو و نزیك بە ٢٦٠٠٠ هەکتاریان بردە ژێر کشت ، کۆی ئاژەڵەکانی شرکەتەکان ٢١٠٠٠ سەر کاور و ٢١٠٠٠ سەر مانگا و گامیشە . پلانی سەرەتایی ناوچەی موغان پێش لە دامەزرانی شرکەتی بەشداری کشت و سەنعەت و ئاژەڵداری موغان لە لایەن ئەندازیارانی راوێژکاری " هاوائین ئەگرنومیکز ئینترناشناڵ " سەرەرای رێککەوتننامەیەکی ٢٤٥٦٢٩٠٠٠ ڕیاڵی کە لە گەڵ رێکخراوی بەرنامە و بودجە لە ساڵی ١٣٥١ ئامادە کرابوو ، و هەر ئەم گروپە لە گەڵ هاوکاری ئێرانی خۆیان بە ناوی " ئەگرنومێك " کاری لێکولینەوە و پێداچوونەوەی ورد و ئامادە کردنی پلانەکانی ئیجرایی و چاودێری بە سەریاندا ئەنجام دەدەن . حەق دەسی نەدراو بە ئەندازیارانی راوێژکار تاکو کۆتایی ساڵی ١٣٥٥ گەیشتە ١٠٦٠١٩١٠٢٩ (یەك ملیارد و . . .) ڕیاڵ واتە نزیك بە ١٨/٥٪ لە کۆی گشتی ئەو بودجەیە کە تاکو کۆتایی ساڵی ١٣٥٥ تەرخان کرابوو . تەواو بودجەکەی کشت و سەنعەت تاکو کۆتایی ساڵی ١٣٦١ ٢٧٨٨٩٠٠٠٠٠٠ (٢٧ ملیارد و . . .) ڕیاڵ دیاری کرابوو کە ٥٧٢٠٦٦٢٠٠٠ (٥ ملیارد و . . .) ڕیاڵی ئەو تاکو کۆتایی ساڵی ١٣٥٥ تەرخان کرابوو . شرکەتی سەهامی کشت و سەنعەت سەداسەد دەوڵەتی بوو و بەشدارانی ئەو بریتی بوون لە وەزارەتخانەکانی کشتوکاڵ و ئاوەدانکردنەوەی لادێی ، سەنعەت و کانگاکان ، کاروباری ئابووری و دارایی و رێکخراوی بەرنامە و بودجە . زەویەکانی باخ و باخاتی ئەو ٦٠٠٠ هەکتار بوو کە ١٢٠٠ هەکتاری ئەو بە شێوەی ئاودێری دڵۆپەیی ئاودێری دەکرا کە پاش هەڵگرتنی بەرهەمەکان ٢٠٠ هەزار تەن میوەی ڕەوانەی بازار دەکرد . ئەم شرکەتە ١٧٣ فەرمانبەر و ٢٨٥٩ کرێکاری تەواو کاتی هەبوو و قەرار وا بوو تاکو ساڵی ١٣٦١ ژمارەی کرێکارانی تەواو کاتی بگاتە ٦٢٣٠ کەس . شرکەتەکانی بەشداری کشتوکاڵیش کە ژمارەیان دەگەیشتە ٩٣ دانە ، نزیك بە ٤٠١٠٠٠ هەکتار لە زەویەکانیان وە بەر دەگرت . ئەم شرکەتانە کە بە ڕواڵەت ناوی " سەهامی " لە سەریان دانرا بوو لە راستیدا لە سەر ئەساسی زەوتی خاوەن ملکایەتی لە وردە ماڵیکەکان لە لایەن بورژوازی گەورە پێکهاتبوون . چونگە یەکەم بەشداری لە شرکەت مەجبووری بوو و دەوڵەت سەرەتا لە هەموو فت و فێلێکی مومکین کەڵکی وەر دەگرت و لە کۆتاییدا و لە کاتێکدا کە جووتیار قبووڵی نەدەکرد بە یارمەتی گرتن لە توندترین شێوەکانی سەدەکانی ناوەراست (ئەشکنجە دانی وەحشیانە) ئیمزایان پێ دەکرد . هەروا سەرەرای یاساکانی دژی فرۆشتنی سەهام بە مەبەستی بە ڕواڵەت بەرگری لە کۆبوونی بەشەکان ، پرۆسەی جیا کردن و جیاوازی چینایەتی لەم شرکەتانە بە ئاشکراترین شێوەی مومکین خۆی نیشان دەدات . لە خوارەوە بۆ نموونە لێکدانەوەی ئاماری لە سەر دوو شرکەتی سەهامی کشتوکاڵی ئەنجام دەدەین (سەرچاوەی زانیاریەکان " شرکەتەکانی بەشداری کشتوکاڵی " لە زنجیرە لێکۆلینەوەکانی لادێی ڕێکخراوە) .

شرکەتەکانی بەشداری کشتوکاڵی باغین (کرمان) ساڵی دامەزران ١٣٤٧ بە حەشیمەتێکی نزیك بە ١٠٤٦ بنەماڵە بریتی لە چارو ، ئیبراهیم ئاباد و دووهۆئیە . زەویەکانی لە ژێر کشت ٩٥٠ هەکتار ، زەویەکانی شیاوی کێڵان ٥٠٠٠ هەکتار (هەڵبەتە باخەکانی پستە (فستق) ی ئەم لادێیانە هینی شرکەت نین) . دارائیەکانیتر بریتین لە : ١٠ دانە تراکتۆر ، دوو تاکو سێ دانە کامپا (کۆمباین) موور ، وەرشەی مەکینەکانی کشتوکاڵی و دامەزراوەکانیتر . سەنعەتەکانیتر برتین لە : ئاژەڵداری و قاڵی چنین .

پێکهاتی خاوەن سەهامەکان (بەشداران) :

١/٨٪ _ بەشداران _ (٢ کەس) _ هەر کام زۆرتر لە _ ٤٣٢ بەش

٧/٢٪ _ بەشداران _ (٨ کەس) _ هەر کام لە

پاشماوە لە لاپەرەی ٥

کار و ٢٦مین ساڵرۆژی بڵاوبوونی

١٩ی ڕەشەمە ٢٦مین ساڵرۆژی بڵاوکردنی گۆڤاری کار وەك ئۆرگانی ڕێکخراوی چریکەکانی فیدایی گەلی ئێرانە .

٣٦ ساڵ لەمەوبەر لە هەل و مەرجێکی ناسك لە ژیانی ڕێکخراوی فیدایی کار بڵاوکرایەوە . ڕاپەرینی کۆمەڵانی خەڵك توانی بوو ڕێژیمی سەڵتەنەتی بڕووخێنێ و کۆمەڵگا ڕاپەرینێکی مەزنی بەسەر کردە بوو ، بەڵام هێشتا گەرمای ئاگری ڕاپەرین لە دەمارەکانی کۆمەڵگای ئێران دەگەرا و ڕێکخراوی فیدایی پێی نایە قوناخێکی نۆی لە ژیانی خۆی . هێزێکی مەزن لە کرێکاران و زەحمەتکێشان و ڕوناکبیرانی کۆمەڵگا بە دڵ و گیان ، ئامانج و ئارەزوەکانیان لە ئامانجەکانی ئەو دەبینین . بناغەی بڵاوکراوەی کار لە ئاوا ڕۆژانێك دانرا ، تاکو زمان و ئۆرگانی ڕێبەرایەتی خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشان و ڕوناکبیرانی کۆمەڵگا بێت.

ئەرکێك کە لە مەودای ٣٦ ساڵی ڕابردوو هەموو کات بە سەر شانی خۆی ڕایکێشاوە و هەروا بە ئەو وەفادارە ، و بە شێوێکی ئەساسی هوێ مانەوەی خۆی لە بە ئەنجام گەیشتنی ئاوا ئەرکێك دەبینێ.

هیواداریین بڵاوکراوەی کار لە ٣٦ مین ساڵرۆژی بڵاو بوونەوەی خۆی هەر چی زۆرتر تێ بکۆشی تاکو ببێتە ئۆرگانی ڕێبەرایەتی خەباتی کۆمەڵانی خەڵك دژی دواکەوتوویی داسەپاو بە سەر کۆمەڵگای ئێران ، و بۆ دامەزراندنی دیموکراسی و سوسیالیزم تێ بکۆشێ و لە سەر ئەرکی سەرەکی خۆی و نەریتەکانی هەمیشەیی خۆی و ئارمانەکانی کۆمەڵانی خەڵك سوور و پێ داگر بێت .

((دەستەی نووسەرانی ڕێگای گەل))

بەرز و بەڕێز بێت یادی ١٣٣ەمین ساڵرۆژی پێك هێنانی کۆمۆنی پاریس

((ئەگەر کۆمۆن سەرکوت بکرێ.لەم حاڵەدا خەباتی کینەیی دەگوازرێتەوە بۆ کاتێکی تر . ئۆسوڵەکانی کۆمۆن هەتا هەتائیە و زیندون و سەرکوت ناکرێن. ئەوان بە شێوەیەکی بەردەوام خۆیان بەرەو پێش دەبەن ، تا ئەو کاتەی کە چینی کرێکار ڕزگار بێت.))

(کارل مارکس)

یەکەمین حکومەتی کرێکاری جیهان لە پەروەردەکانی پتەوی ئەو و لە خەباتی بێ وچانی چینی کرێکار دژی سیستەمی ڕزیوی سەرمایەداری زیندووە .

ووشـــەی سیـــاسی

مانگرتن

بە مانای دەس لە کار کێشان لە لایەن کرێکاران و زەحمەتکێشانە کە دەتوانێ بە شێوەی تەواو و یان نیوە تەواو بێت و یان بۆ ماوەیەکی دیاریکراو و یان نادیار بێت . مانگرتن یەکێك لە ئامرازەکانی خەباتی چینایەتی چینی کرێکار دژی سەرمایەداران و خاوەنکارەکان و دەوڵەتی بورژوازیە و بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانی ئابووری ، سینفی و سیاسی ئەنجام دەدرێ . شێوازەکانی جۆراوجۆری مانگرتن بریتیە لە نەچوون بۆ سەر کار و مانەوە لە ماڵ ، کۆبوونەوە لە بەر درگای کاخانە و کارگە ، ڕاگرتنی کار و داگیرکردنی کارخانە و ڕێگای هاتوچوو گرتن ، و . . .

مانگرتنی گشتی شێوازی بەرزی خەباتی مانگرتنی چینی کرێکار و بۆ وەدیهێنانی داخوازیەکانی سیاسی و ئابووریە . لەم شێوازەدا لە گەڵ بەکار هێنانی هەموو شێوەکانی مانگرتن ، کۆمەڵانی مەزنی زەحمەتکێش دەزگای ئابووری وڵات بە تەواوی لە کار دەخەن و هێزی یەکگرتن و خەباتی خۆیان نیشان دەدەن . مانگرتنی گشتی ئامرازێکی هەرە گرینگی ڕێکخستن و تەیار کردنی زەحمەتکێشان لە خەباتی ئەوان دژی ستەمی سەرمایەداریە . مانگرتنی گشتی سیاسی بۆ پەرەسانەندنی بزووتنەوەی کرێکاری خاوەن گرینگیی تایبەتە . هەلومەرج و بارودۆخی گونجاو ، دروشمەکانی ڕوون و هاندەر و بەرێوەبردنی ڕێك و پێکی و ڕێکخستنی ئەو یەکجار گرینگە .

گۆڤارەکانی ((کار کمونیستی)) ، ((جهان کمونیستی)) ، ((ڕێگای گەل)) ، ((دان اولدوزو)) و هەروا تازەترین ڕاگەیاندراوەکانی ڕێکخراو لە سایتی ڕێکخراو وەرگرن:

www.fedayi.org

ناونیشانی سایتی ڕێکخراو ، پۆستی ئلکترۆنیك و کومیتەی کوردستان ، و ژمارە فاکسی پەیوەندیە کشتیەکانی ڕێکخراو بریتین لە :

www.fedayi.org
webmaster@fedayi.org
Kurdistan@fedayi.org
FAX:+46317792571

بڕووخێ ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ، دامەزرێ کۆماری فیدراتیوی شوورایی !